

УДК 336.025.12:330.341.1](477)

Н. Б. Демчишак,

д. е. н., доцент кафедри фінансів, грошового обігу і кредиту,
Львівський національний університет імені Івана Франка, м. Львів

І. Р. Черепаня,

студентка магістратури, спеціальність "Фінанси, банківська справа та страхування",
Львівський національний університет імені Івана Франка, м. Львів

ІНСТРУМЕНТИ ФІНАНСОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ РОЗВИТКУ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ЯК ЧИННИКА ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

N. Demchyshak,

Doctor of Economic Sciences, associate professor, associate professor of department of finance,
monetary circulation and credit, Ivan Franko National University of L'viv

I. Cherepanya,

student, Master degree of department of finance,
monetary circulation and credit, Ivan Franko National University of L'viv

INSTRUMENTS OF FINANCIAL REGULATION OF INFORMATION AND COMMUNICATION TECHNOLOGIES DEVELOPMENT AS A FACTOR OF INCREASING COMPETITIVENESS OF UKRAINE'S ECONOMY

У статті розглянуто особливості розвитку інформаційно-комунікаційних технологій, використання яких є глобальною тенденцією і потужним чинником підвищення конкурентоспроможності вітчизняної економіки. Доведено, що забезпечення поступального інноваційного розвитку підприємств у галузі інформаційно-комунікаційних технологій передбачає поєднання бюджетних і податкових інструментів фінансового регулювання, зокрема державно-приватне партнерство, надання податкових пільг, а також здійснення прямої підтримки суб'єктів господарювання в Україні. Проаналізовано розвиток інформаційно-комунікаційних технологій в Україні в контексті зростання рівня конкурентоспроможності. Розкрито стратегічні напрями розвитку інформаційного суспільства в Україні.

In article the main tendencies of the development of information and communication technologies, the use of which has become a global trend and a powerful factor in improving the competitiveness of the domestic economy. It is proved that ensuring of the progressive innovation development of enterprises in the field of information and communication technologies includes a combination of budgetary and tax instruments of financial regulation in Ukraine, in particular development of public-private partnership, tax privileges, and direct support of business entities. The estimation of the development of information and communication technologies in Ukraine in the context of growth of competitiveness level has been analyzed. The strategic directions of the information society development in Ukraine are revealed.

Ключові слова: інформаційно-комунікаційні технології, інновації, стартапи, венчурний капітал, глобальний індекс конкурентоспроможності, бюджетні та податкові інструменти регулювання.

Key words: information and communication technologies, innovations, start-ups, venture capital, global competitiveness index, budget and tax regulatory instruments.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ

Сучасний етап розвитку глобальної економіки характеризується переходом до інформаційного суспільства, у якому інформаційний простір та інформаційні технології є визначальними чинниками у формуванні національної конкурентоспроможності країн світу.

Інтеграційні процеси у всіх сферах економічного життя сприяють тому, що саме інформаційно-комунікаційні технології стимулюють економічне зростання та зміцнення конкурентних переваг держави і, як наслідок, зростан-

ня рівня добробуту суспільства. Розвиток інформаційно-комунікаційних технологій визначає не лише економічний потенціал країни та якість життя її громадян, а також її роль і місце в світі, перспективи економічної та політичної інтеграції й можливості участі у перерозподілі глобальних фінансових потоків.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Окремі аспекти проблеми розвитку інформаційно-комунікаційних технологій та викори-

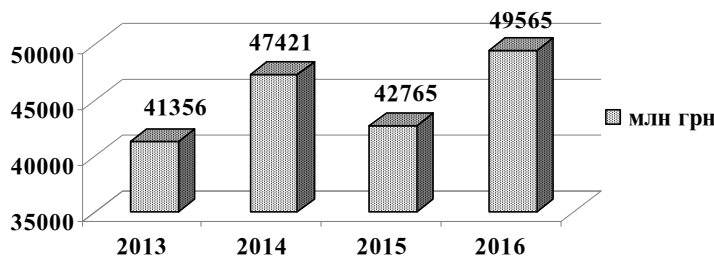

Рис. 1. Динаміка обсягу ВВП України, виробленого в сфері інформації та телекомунікації у 2013—2016 рр.

Джерело: складено на основі: [11].

стання фінансового регулювання й заходів державної політики стимулювання досліджувались у працях В. Гейця, М. Денисенка, М. Диби, А. Дуки, М. Козоріз, М. Крупки, О. Колодізева, А. Кузнєцової, С. Онишко, Ж. Поплавської, А. Пересади, Б. Пшика, Н. Прокопенко, Л. Федулової, Д. Черваньова, Н. Чухрай.

Однак динамічний розвиток цього сектору національної економіки та необхідність фінансового впливу на тенденції його розвитку в Україні зумовлюють необхідність у продовженні відповідних наукових пошуків.

ПОСТАНОВКА ЗАВДАННЯ

Метою статті є обґрунтування перспектив застосування інструментів фінансового регулювання розвитку інформаційно-комунікаційних технологій як чинника підвищення конкурентоспроможності економіки України.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ

Дефініція "інформаційно-комунікаційні технології (ІКТ)" часто використовується як синонім до "інформаційних технологій (ІТ)", однак ІКТ — це загальніше поняття, що підкреслює роль уніфікованих технологій та інтеграцію телекомунікацій і програмного забезпечення тощо, які дозволяють користувачам створювати, одержувати доступ, зберігати, передавати та змінювати інформацію.

Відтак інформаційно-комунікаційні технології (ІКТ) — технології, пов'язані зі створенням, збереженням, передачею, обробкою і управлінням інформацією, що включає в себе всі технології, що використовуються для спілкування та роботи з інформацією. Іншими словами, ІКТ складаються власне з ІТ, а також телекомунікацій, медіа-трансляцій, усіх видів аудіо-та відеобробки, передачі, мережевих функцій управління, моніторингу [8].

Відзначимо, що структура ринку ІКТ дуже диференційована, оскільки це різні види діяльності, кожен з яких здатен капіталізуватися та

функціонувати незалежно від інших (генерація ідеї, дизайн, створення продуктів та послуг, тестування, інтеграція, телеком-провайдери тощо) [13]. Кожен вид діяльності має специфіку, проблеми організації, а також ринки збуту продукції. Тому й пріоритети підтримки та стимулювання априорі різняться за своїм економічним змістом та цільовим призначенням.

Створення ідей, ІТ-продуктів, програмного коду, послуг — це приклади використання інтелекту, що створює продукти з високою доданою вартістю, тобто пов'язані

із капіталізацією знань, тобто уже є елементом "економіки знань", а не економіки ресурсно-сировинного типу, що є проблемою для України.

Однак на сьогодні вітчизняний інтелект будує "економіку знань" закордоном, оскільки компанії обирають для провадження бізнесу країни, де є реальний запит на інтелект та знання й перспективи працевлаштування. При цьому українські спеціалісти обмежуються фізичним розташуванням в Україні, або виїжджають та працюють в інших країнах, Польщі зокрема.

На сьогодні галузь ІКТ займає чільне місце в структурі економіки України, зокрема підприємства, що працювали за видом економічної діяльності "інформація та телекомунікації", у 2016 році за динамікою річного приросту залучених прямих іноземних інвестицій (акціонерний капітал) вийшли на перше місце. Обсяг залучених прямих іноземних інвестицій на кінець 2016 року становив 2308,7 млн доларів США, досягнувши 5,3 % загального обсягу іноземних інвестицій [11].

Водночас простежується тенденція зростання ролі ІКТ у ВВП України, зокрема у 2016 р. обсяг ВВП, вироблений у цій сфері, сягнув майже 50 млрд грн, що є рекордною для України сумою (рис. 1).

Звичайно, наявність такої динаміки сприятлива для розвитку сфери, проте досі витрати на науково-дослідні роботи займають незначну питому вагу у сукупному ВВП країни, в середньому вони складають 1,5—1,8 %, в той час як для багатьох розвинених країн, які займають лідируючі позиції за рівнем інноваційного розвитку, цей показник складає 3,5—5,5 % (рис. 2).

Вважаємо, одним з важливих напрямів розвитку ІКТ сьогодні є стимулювання бізнесу у формі стартапів. Цей вид бізнесу сприяє розвитку інноваційності країни в цілому та дає можливість за допомогою незначної кількості ресурсів реалізувати власні інноваційні проекти. Перевагою є простота й економічність в залученні інвестора, в тому числі іноземного, а суть

стартапів фактично зводиться до оцінки ідеї інноватора. Стартап-компанії — це щойно створені компанії, які не вийшли на ринок, або ж тільки починають виходити на нього, проте основою в їхньому бізнесі є певна інновація чи інноваційна технологія [18].

Фінансове регулювання діяльності стартап-компаній нескладне, адже, якщо ідея з метою якої створено стартап становить інтерес, вона отримує фінансування, якщо ні, — то закривається. На сьогодні в Україні цей вид інноваційного бізнесу активно розвивається, бо є низка успішних стартапів, хоча є й багато провальних. Для прикладу на європейському конкурсі кліматичних ідей переможцем українського фіналу став стартап Effa — одноразова зубна щітка з переробленого паперу, система HelioPulse для високоефективного підігріву води від сонця та GoTo-U — мережа станцій для зарядки електромобілів у готелях та ресторанах [14]. Серед провальних стартапів — бізнес-ідея Lily, яка виготовляла водонепроникні девайси з камерами (функція пристрою полягала у відеозйомці в повітрі протягом 20 хвилин, а керування мало здійснюватися через браслет) [14]. Однак розробка не була комерціалізована через відсутність фінансування та неефективність системи фінансового регулювання.

Водночас сприятливе середовище та умови для інноваційно-технологічного розвитку в умовах економічної нестабільності можуть створювати бізнес-інкубатори, технопарки, що виступають структурами для стимулювання "малих" інноваторів.

Оскільки підтримка малого інноваційно орієнтованого бізнесу в Україні є особливо актуальною то, власне, бізнес-інкубатори можуть акумулювати ресурси для нових компаній на етапі їх організації та становлення, та є інструментом економічної, соціальної, інноваційної політики та політики структурної перебудови шляхом сприяння впровадження досягнень науки і техніки у виробництво, забезпечення інтеграції науки й бізнесу, а також досягнення новацією етапу комерціалізації і випуску на ринок.

Незалежно від спеціалізації діяльність бізнес-інкубаторів та технопарків є апіорі інноваційною, здійснюється без наперед визначеної економічної ефективності, здатна виявити "проривні ідеї" у різних сферах та комерціалізувати їх. Інвестор фактично виступає у вигляді постачальника венчурного капіталу, проте його діяльність може розглядатися і як спонсорсь-

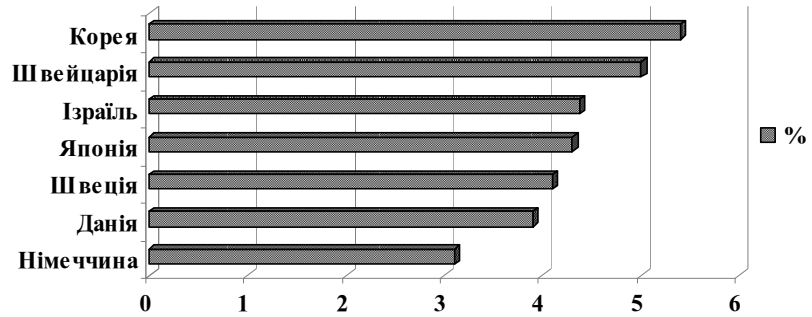

Рис. 2. Витрати на науково-дослідні й дослідно-конструкторські розробки деяких країн за 2016 рік, % до ВВП відповідних країн

Джерело: складено на основі: [11].

ка, що за умови внесення змін у нормативно-правову базу в частині оподаткування та застосування податкових інструментів регулювання, може бути привабливим для потенційних інвесторів. Оскільки функціонування бізнес-інкубатора в певному регіоні сприяє вирішенню соціально-економічних територіальних проблем, то при його створенні організаторам спільно з органами місцевого самоврядування доцільно розробляти програми підтримки та надання податкових пільг розглянутим структурам, оскільки вони сприятимуть вирішенню важливих регіональних проблем.

Вважаємо, бізнес-інкубатори можуть стати основним джерелом залучення іноземних і внутрішніх інвестицій, а також ефективною базою формування інноваційної моделі економіки, що полягає у виробництві та експорті високотехнологічної продукції з значною доданою вартістю. Це особливо важливо у перспективі для України, оскільки сьогодні базові галузі національної економіки є сировинними, такий же характер має і вітчизняний експорт.

Поряд з приватним фінансуванням різних інноваційних проектів, актуальною залишається їх державна підтримка, фінансування і сприяння в просуванні інноваційного продукту на ринок, тобто використання разом із податковими, бюджетними інструментами регулювання. Адже перш за все необхідна чітка позиція держави і готовність до стратегічного сприяння, як загального (розробка й упровадження програм та стратегій, інституційна модернізація інноваційного простору країни), так і власне фінансового (в частині щорічного використання коштів бюджетів розвитку тощо).

Зауважимо, що в Україні у процесі формування інформаційно-технологічного середовища прийнято ряд нормативно-правових актів, які регулюють цю сферу, зокрема:

— Постанова Верховної ради України "Про Рекомендації парламентських слухань на тему:

Таблиця 1. Індекс глобальної конкурентоспроможності України за складовою "Інновації"

Показник інновацій	Роки			
	2014-2015 144 країни	2015-2016 140 країн	2016-2017 138 країн	2017-2018 137 країн
Здатність до інновацій	82	52	49	51
Якість науково-дослідних інститутів	67	43	50	60
Витрати компаній на дослідження і розробки	66	54	68	76
Співпраця університетів та промисловості у дослідженнях та розробці	74	74	57	73
Державні закупівлі високотехнологічної продукції	123	98	82	96
Наявність вчених та інженерів	48	29	29	25

Джерело: складено на основі [10].

"Реформи галузі інформаційно-комунікаційних технологій та розвиток інформаційного простору України";

- Стратегія розвитку інформаційного суспільства в Україні;
- Закон України "Про Основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні";
- Закон України "Про наукові парки";
- Закон України "Про пріоритетні напрями розвитку науки і техніки";
- Закон України "Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні".

Незважаючи на це, рівень глобальної конкурентоспроможності України, який тісно корелюється з активністю інновацій, розвитком високих технологій і створення високотехнологічного товару, є досить низьким.

Як позитивний аспект зазначимо, що для підвищення рівня конкурентоздатності на світовому ринку було визначено у 2016 році пріоритетні напрями розвитку науки і техніки з перспективою до 2020 року, серед яких [6]:

- фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави;
- інформаційні та комунікаційні технології;
- енергетика та енергоефективність;
- раціональне природокористування;
- нові речовини і матеріали.

Зокрема згадані нормативно-правові акти передбачають в тому числі й можливість застосування інструментів фінансового регулювання, зокрема бюджетного фінансування й підтримки пріоритетних галузей та сфер, зокрема Законом України "Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні", віднесено до останніх ІТК. Але декларування готовності змістити вектор діяльності держави в напрямі стимулювання ІКТ не супроводжується реальними діями, зокрема відсутні чіткі механізми та процедури застосування передбачених інструментів фінансового регулювання у відпо-

відних документах. Так, статистичні дані визначають позицію України в даному аспекті як слабку, що можна простежити у таблиці 1.

Для інноваційного розвитку не менш важливим поряд з підтримкою малих вже існуючих компаній є розвиток наукової, інформаційно-технічної діяльності в вищих навчальних закладах, з метою чого створюються наукові парки. Проекти наукових парків також можуть фінансуватися як за рахунок держави, так і іноземного інвестора. Однак процедури створення наукових парків, зокрема у вищих навчальних закладах, є дуже громіздкими, потребують низки погоджень з Міністерством освіти і науки України, що, вважаємо, треба переглянути в напрямі спрощення.

На нашу думку, в такому контексті держава повинна зайняти активну позицію, для недопущення відтоку не тільки інноваційних ідей та проектів за кордон, а й разом з тим інтелектуального капіталу, адже молоді науковці, що створюють проекти на базі вищих навчальних закладів, перманентно шукають перспективи і можливості реалізації проектів. Зважаючи на незацікавленість держави у власних розробках фахівці продають "інтелект" на міжнародному ринку. Так, у 2016—2017 рр. Україна займає рекордні позиції за експортом інформаційних технологій та розробок, а країни-реципієнти, в тому числі США, потім патентують й комерціалізують їх та подають за власні.

Усвідомлюючи роль інноваційної моделі розвитку у підвищенні конкурентоспроможності України в рамках Стратегії "2020" з потребою забезпечити розвиток пріоритетних галузей визначено наступні стратегічні пріоритетні напрями розвитку [13]:

- освоєння нових технологій транспортування енергії, впровадження енергоефективних, ресурсозберігаючих технологій, освоєння альтернативних джерел енергії;
- освоєння нових технологій високотехнологічного розвитку транспортної системи, ракетно-космічної галузі, авіа- і суднобудування, озброєння та військової техніки;
- освоєння нових технологій виробництва матеріалів, їх оброблення і з'єднання, створен-

ня індустрії наноматеріалів та нанотехнологій;

- технологічне оновлення та розвиток агропромислового комплексу;

- впровадження нових технологій та обладнання для якісного медичного обслуговування, лікування, фармацевтики;

- широке застосування технологій більш чистого виробництва та охорони навколишнього природного середовища;

- розвиток сучасних інформаційних, комунікаційних технологій, робототехніки.

Тому на другому етапі реалізації Стратегії розвитку інформаційного суспільства в Україні передбачається гармонізувати досягнення інформаційного суспільства із загальносвітовими та досягти [9]:

- розбудови інформаційної інфраструктури для забезпечення доступу громадян до інформаційних послуг та ІКТ;

- спрощення процедури доступу громадян до інформації та знань за допомогою ІКТ;

- забезпечення сталого розвитку національної економіки за допомогою новітніх ІКТ, насамперед е-економіки та е-комерції з використанням ІКТ;

- підвищення ефективності та якості державного управління з надання адміністративних послуг в електронній формі, прозорості та відкритості діяльності державних органів, активності громадян та організацій у формуванні та реалізації державної політики, здійснення контролю за діяльністю державних органів;

- широке впровадження ІКТ в освіту, культуру, архівну справу, охорону здоров'я, охорону навколишнього природного середовища тощо;

- посилення мотивації до використання ІКТ;

- забезпечення інформаційної безпеки;

- запровадження системи індикаторів розвитку інформаційного суспільства в Україні;

- забезпечення подальшого розвитку Національної системи конфіденційного зв'язку як інтегрованої основи для загальнодержавних інформаційних систем електронної взаємодії державних органів;

- поліпшення кадрового потенціалу у сфері ІКТ.

В Україні є ряд компаній, які успішно реалізують значний потенціал ринку ІТ. Однією з найбільших українських ІТ-компаній є SoftServe, що надає широкий спектр послуг у сферах оптимізації програмного забезпечення, хмарних технологій, мобільних рішень, дизайну та розробки користувацьких інтерфейсів, безпеки, а також "великих даних" й аналітики для галузей охорони здоров'я, роздрібно-торгівлі, автомобілебудування та інших. У 2015 р.

компанія відкрила новий головний європейський офіс у Львові, що є прикладом сучасної ультрабудівлі з адміністративними приміщеннями та конференц-залами та великим розробницьким центром. Окрім розвитку інноваційних технологій та виробництва, бізнесу, наукового розвитку діяльність ІТ-компанії сприяє розвитку всього регіону, так як вона є динамічною і лідером у впровадженні інноваційних процесів та технологій. Компанія створюючи нові високооплачувані робочі місця, збільшуючи надходження у місцеві бюджети, оптимізуючи господарську діяльність комунальних підприємств допомагає громаді досягнути значних результатів у забезпеченні добробуту та підвищенні якості сервісу для громадян.

Заслужує на увагу те, що SoftServe тісно співпрацює із Львівською регіональною та міською владою та іншими державними і комунальними установами та відома своїми численними соціальними, зокрема освітніми проектами, а також сприянням розвитку української ІТ-індустрії. SoftServe бере активну участь у міжнародних ініціативах, спрямованих на підтримку української ІТ-індустрії у світі (Support Ukraine IT, Ukraine Tech Gem тощо) [14]. Крім того, у Львові заплановано будівництво у 2018—2020 рр. ІТ кварталу. ІТ Park буде розташований у квадраті, обмеженому кількома вулицями загальною площею приблизно 10 га. Планується, що ІТ Park буде місцем роботи не тільки для ІТ-спеціалістів, а й для студентів, оскільки там буде розташовано університетський корпус (комплекс лабораторій для практичних занять). Організатори планують залучити туди найпрогресивніші технічні програми, що є у Львові: MSc in Technology Management Львівської бізнес-Школи, Internet of Things Львівської Політехніки й Computer Science УКУ. Водночас в ІТ Park буде тризірковий готель, що дозволить ІТ-спеціалістам та їхнім бізнес-партнерам вести перемовини, не витрачаючи час на пересування, будуть конференц-можливості, які передбачені і в офісних будівлях [14]. Також два бізнес-центри та шість офісних будівель, кожна з яких буде орендуватися окремою ІТ-компанією, й соціальна інфраструктура, що розцінюємо як вагомий успіх.

Зазначимо, що у 2016 році також було відкрито "Хай-тек офіс Україна" — це об'єднання підприємств у сфері високих технологій, метою діяльності якого є створення сприятливих умов для розвитку в Україні інноваційного бізнесу та цифрової економіки (засновниками об'єднання виступили Київстар — українська телекомунікаційна компанія, що надає послуги мобільного

зв'язку, а також Водафон). У цьому успішному прикладі ІТ доповнено комунікаціями, тобто проєкт має сприяти розвитку ІКТ в Україні в цілому.

Відтак спостерігаємо якісні позитивні зрушення в бік інформаційно-технологічного прогресу в комплексі із соціальними перетвореннями, проте в межах ініціатив Європейського Союзу Україні все ж необхідно подолати також розрив у цифрових технологіях, адаптувати робочу силу, від продуктивності і ефективності якої залежить національне багатство [3]. Це, вважаємо, допоможе стримати відтік робочої сили з України, зокрема у Польщу та Словаччину, який сягнув загрозливих масштабів упродовж 2016—2017 рр. Адже поряд з прагненням до конкурентоздатності й покращення глобального індексу за численними його параметрами залишається проблема значного розриву у доходах громадян. Тому саме імплементація ІТ у більшість сфер життя, що уже є реаліями для розвинених країн, не тільки покращить економічну ситуацію, а й "оздоровить" суспільство в частині чіткого бачення перспектив держави.

ВИСНОВКИ

Отже, активність інноваційного підприємництва є запорукою успішності економічного і соціального розвитку країни. Незважаючи на фазу активного становлення, сфера ІКТ вже є основою прогресу України, а ІТ-інфраструктура та цифрова грамотність повинна стати конкурентною перевагою й неодмінною складовою суспільного поступу у найближчій перспективі.

За цих умов держава повинна удосконалити існуючу систему фінансового регулювання ІКТ в рамках діючих стратегій розвитку та затверджених програм шляхом підвищення ефективності використання сучасних бюджетних та податкових інструментів та передового іноземного досвіду, можливості для адаптації якого на сьогодні є в Україні у контексті інтеграції у ЄС.

Література:

1. Демчишак Н.Б. Фінансове регулювання інноваційної діяльності в Україні: монографія / Н.Б. Демчишак. — Львів: ЛНУ імені І. Франка, 2016. — 494 с.
2. Демчишак Н.Б. Зарубіжний досвід фінансового регулювання інноваційної діяльності та напрями його імплементації у вітчизняну практику / Н.Б. Демчишак, М.Б. Швець // Інвестиції: практика та досвід. — 2016. — № 14. — С. 24—29.
3. ЄС сприятиме розвитку цифрової економіки в країнах східної Європи [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://frontnews.eu/news/ua/4050>

4. Закон України "Про наукові парки" № 1563-17 від 05.12.2012 р. [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1563-17>

5. Закон України "Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні" № 3715-17 від 05.12.2012 р. [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/3715-17>

6. Закон України "Про пріоритетні напрями розвитку науки і техніки" № 2623-14 від 16.01.2016 р. [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2623-14>

7. Закон України "Про основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007—2015 роки" № 537-16 від 09.01.2007 р. [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/537-16>

8. Інформаційно-комунікаційні технології [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://frontnews.eu/news/ua/4050>

9. Офіційний сайт НТ-OFFICE [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.ht-office.org>

10. Позиція України в рейтингу країн світу за індексом глобальної конкурентоспроможності 2017—2018 рр. [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://edclub.com.ua/analitika/pozyciya-ukrayiny-v-reytingu-krayin-svitu-za-indeksom-globalnoyi-konkurentospromozhnosti-2>

11. Постанова Верховної ради України "Про Рекомендації парламентських слухань на тему: "Реформи галузі інформаційно-комунікаційних технологій та розвиток інформаційного простору України"" № 1073-19 від 31.03.2016 р. [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1073-19>

12. Проблеми та перспективи розвитку інноваційної діяльності в Україні: X Міжнародний бізнес-форум / Відп. ред. А.А. Мазаракі. — К.: КНТЕУ, 2017. — 198 с.

13. Проєкт "Цифрова адженда України — 2020 ("Цифровий порядок денний" — 2020). Концептуальні засади, першочергові сфери, ініціативи, проєкти "цифровізації" України до 2020 року" [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://ucco.org.ua/uploads/files/58e78ee3c3922.pdf>

14. Рихліцький В. Дев'ять українських стартапів у сфері чистих технологій [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://www.epravda.com.ua>

15. Стратегія розвитку інформаційного суспільства в Україні від 15 березня 2013 р., за-

тверджена Кабінетом Міністрів України [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://www.nas.gov.ua/siaz/Ways_of_development_of_Ukrainian_science/article/12116.1.-083.pdf

16. Топ-10 причин зниження позицій України в глобальному рейтингу конкурентоспроможності [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://hvylya.net/analytics/economics/top-10-prichin-chomu-ukrayina-opustilas-v-globalnomu-reytingu-konkurentospromozhnosti.html>

17. Україна у пошуку нових конкурентних переваг [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.epravda.com.ua/cdn/cd1/2016/10/ukraina-u-poshuku-novyh-konkurentnyh-perevag/index.html>

18. Information and Communication Technology [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://foldoc.org/Information+and+Communication+Technology>

References:

1. Demchyshak, N.B. (2016), *Finansove rehulivannia innovatsijnoi diial'nosti v Ukraini* [Financial regulation of innovation activity in Ukraine], LNU imeni I. Franka, L'viv, Ukraine.

2. Demchyshak, N.B. (2016), "Foreign experience of financial regulation of innovation activity and directions of its implementation in domestic practice", *Investytsii: praktyka ta dosvid*, vol. 14, pp. 24—29.

3. Front news international (2012), "The EU will promote the development of the digital economy in Eastern Europe and the Caucasus", available at: <http://frontnews.eu/news/ua/4050> (Accessed 15 June 2017).

4. The Verkhovna Rada of Ukraine (2012), The Law of Ukraine "On Science Parks №1563-17", available at: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1563-17> (Accessed 1 December 2017).

5. The Verkhovna Rada of Ukraine (2012), The Law of Ukraine "On Priority Areas of Innovation Activity in Ukraine", available at: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/3715-17> (Accessed 6 October 2017).

6. The Verkhovna Rada of Ukraine (2016), The Law of Ukraine "On Priority Areas of Science and Technology Development", available at: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2623-14> (Accessed 16 November 2017).

7. The Verkhovna Rada of Ukraine (2007), The Law of Ukraine "On the Basic Principles of the Development of the Information Society in Ukraine for 2007—2015" available at: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/537-16> (Accessed 09 September 2017).

8. Wikipedia (2008), "Information and communication technologies", available at: <https://uk.wikipedia.org> (Accessed 15 November 2017).

9. HT-OFFICE official site (2016), available at: <http://www.ht-office.org> (Accessed 13 November 2017).

10. Economic discussion club (2017), "The position of Ukraine in the world ranking according to the index of global competitiveness 2017—2018", available at: <http://edclub.com.ua/analityka/pozyciya-ukrayiny-v-reytingu-krayinsvitu-za-indeksom-globalnoyi-konkurentospromozhnosti-2> (Accessed 28 September 2017).

11. The Verkhovna Rada of Ukraine (2016), Recommendation of the Parliamentary Hearings "Reforms in the field of Information and Communication Technologies and Development of the Information Space of Ukraine", available at: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1073-19>. (Accessed 31 August 2017).

12. Mazaraki, A.A. (2017), "Problems and prospects of development of innovation activity in Ukraine", X Mizhnarodnyj biznes-forum [X International Business Forum], KNTEU, Kyiv, Ukraine.

13. Hi Tech Office Ukraine (2017), "The project "Digital Gadget of Ukraine 2020 (Digital Agenda - 2020)" available at: <https://ucci.org.ua/uploads/files/58e78ee3c3922.pdf> (Accessed December 2017).

14. Rykhlytsky, V. (2017), "Nine Ukrainian startups in the field of clean technologies", available at: <https://www.epravda.com.ua> (Accessed 13 September, 2017).

15. Cabinet of Ministers of Ukraine (2013), "Strategy of development of the information society in Ukraine", available at: http://www.nas.gov.ua/siaz/Ways_of_development_of_Ukrainian_science/article/12116.1.083.pdf (Accessed 29 September 2017).

16. Hvylya official site (2016), "Top 10 reasons for the decline of Ukraine position in the global competitiveness rating", available at: <http://hvylya.net/analytics/economics/top-10-prichin-chomu-ukrayina-opustilas-v-globalnomu-reytingu-konkuren.html> (Accessed 29 September 2017).

17. Economic news (2012), "Ukraine in search of new competitive advantages. 124 areas of economy and life in Ukraine. What has changed over the last year", available at: <http://www.epravda.com.ua/cdn/cd1/2016/10/ukraina-u-poshuku-novyh-konkurentnyh-perevag/index.html> (Accessed 13 October 2017)

18. Foldoc (2017), "Information and Communication Technology", available at: <http://foldoc.org/Information+and+Communication+Technology> (Accessed 19 September 2017).

Стаття надійшла до редакції 02.12.2017 р.